

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік I.

Станиславів, неділя 30 листопада 1941.

Ч. 28.

Большевицькі втрати на 168 літаків

Сильні протинаступи большевиків коло Ростова — Прорвані укріплення на середньому фронті — Запеклі бої в Північній Африці

З головної Квартири Фірера, 27 листопада.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

На середньому і на північному відтинку східного фронту відбуваються далі операції. Відпарті большевицькі атаки біля і на північ від Ростова, з важкими втратами для ворога. Також на оточувальному фронті біля Ленінграду заломилися численні спроби випадів.

В одному нічному бою з англійськими швидкохідними суднами на Каналі патрульні човни пошкодили багато ворожих суден влучними пострілами. Два англійські швидкохідні судна треба вважати втраченими.

Авіація бомбардувала в минулу ніч споруди пристаней на південному і за ідньому побережжі Англії.

В Північній Африці тривають далі бої з непослабленою силою. Перед воєнним Кіфенаїки один німецький підводний човен затопив один англійський есмінець класу „Джервіс“.

Спроби налетів англійської авіації в невеликій силі на район німецького північно-західного побережжя не мали успіхів.

За час від 19-го до 25-го листопада втратила англійська авіація 91 літаків, із цього 68 літаків у районі Середземного моря і в Північній Африці. В тому ж самому часі загинуло в бою проти Англії 29 власних літаків.

БЕРЛІН, 28 листопада.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

Біля Ростова і в Донецькому басейні відбито з важкими втратами

для ворога сильні советські протинаступи, піддержувані авіацією і танками. В поодиноких місцях фронту бої ще тривають.

На середньому відтинку фронту проломано сильні ворожі укріплення. Ефективна артилерія сухопутного війська успішно обстрілювала об'єкти ворожої флоти і перед Ленінградом. На цілому фронті далі нищено ворожі залізничні лінії, причому ворог потерпів втрати в транспортному матеріалі. Денні і нічні налети мисливих літаків були спрямовані проти військових об'єктів Москви і Ленінграду.

В бою проти Великобританії летунство зробило налет минулої ночі на портові об'єкти південного і східного побережжя англійського острова.

Серед важкого бою в Північній Африці, зокрема при відбитті спроб випадів ворога з Тобрука, знову знищено багато ворожих танків. На фронті коло Мармарки розтрощили німецькі стрімкохідні і мисливі літаки збірні військові пункти і транспортні колонни.

При спробах нападу англійської авіації на береги Каналу збито 4 ворожі літаки. Бритійські бомбовики напали вночі на 21 листопада мешкальні дільниці Західної Німеччини, особливо в Ахені і Кельні, знищили або ушкодили деяку кількість мешкальних будинків і спричинили втрати серед населення.

В часі від 16 до 21 листопада втратила советська авіація 168 літаків. Із того 63 в повітряних боях, а 24 зістрілених протилетунською артилерією. Решту знищено на землі. В тому самому часі втрачено 12 власних літаків.

В шкільній справі

По німецько-французькій війні 1871 р. великий державний муж Німеччини і творець Райху, Оттон Бисмарк, висловився, що цю війну виграв німецький учитель. Цим незвичайно високо оцінено працю німецького вчительства і то так виховну, як і для піднесення всенародної освіти. Адже вчительській праці приписано воєнну виграну та поставлено її в ще германського штабу. Такого відзнакня мабуть не знало вчительство ніякого народу.

Оцею історичний факт пригадала французька преса з приводу перевеленої, з початком біжучого шкільного року, реформи французького шкільництва. Французький учитель, пропрацював в 1941 р. й тому нинішній провідник Франції, маршал Петтен не чекаючи на формальне закінчення війни, звел в не зволікати з реформою шкільництва та приступити до неї негайно.

Ця подія свідчить про одне, а саме: яку велику вагу приважують французи до шкільництва та як скоро бажано усувати його хиби. І це пожеливо будить у нас рефлексію: як стоїть шкільна справа й нас, у народі, що ще не мав своєї школи в повному значенні цього слова. Перед війною в усіх займанщинах була в нас чужа школа, а наша дітворя — в руках чужого вчителя. Часто вживана в нас фраза „така школа в ярмі“ далеко не віддавала ступня поневолення нашого шкільництва.

Щейно з цим шкільним роком ця цілий українській території, де німецька влада виконує адміністрацію, дістати ми можливість будувати нашу рідну школу. Отже переживаємо момент історичної ваги та при за все, на наше вчительство паде відповідальність за це будівництво — за те, які фундаменти воно поставить своїй школі.

За часів неволі складала ми відповідальність за наше шкільництво на чужу, ворожу нам владу, на чужих учителів, що старались виховувати нашу молодь не тільки в байдужості до всього, що рідне, але старались усе рідне осмішити й понизити в очах молоді.

Тепер того нема. Зникли чужі вчителі та чужі вчительки з нашого шкільництва. Тепер тільки українське

вчительство в українській школі. Але з цим тільки на українське вчительство паде ціла відповідальність за українську школу, за її стан, за виховання молоді, за її культуру, за її знання.

І от у цей історичний момент настає таке, що просто годі зрозуміти: дезерція з рядів вчительства. Багато українських учителів та вчительок із фаховою підготовкою до вчительської праці, замість віддатися школі, пустилося на легкий хліб, позаіхалося до всяких бюрократій та маніпулюють усіма картками, замість розвивати та убагодити душі дітвори. І в цей історичний момент своєї рідної школи приходиться соками замирати школи на ключ, бо нема вчителя. В одному тільки станиславському районі нема ким обсадити 20—300 учительських місць. І то вже після заангажування на вчительські посади осіб із мінімальними кваліфікаціями...

Особливо сильно відбулася дезерція з сільських шкіл. В одній селі позіту Монастирська були дві вчительські сили, а нині там школа замкнена і селяни з священником надармо шукають учителя, хоча запевняють йому приділ живности.

Цей катастрофальний для нашої рідної школи прояв треба якнайшкороше зліквідувати за всяку ціну та поки час — інакше, як пишуть „Краківські Вісті“, життя, а зокрема тепершні події перейдуть нам понад головою. Ми можемо втратити й дорешти кредит у тих, що поклали на нас дещо інакші надії та які рішають про нашу вартість, від якої залежить наше майбутнє. Не треба також забувати про одну маркантну гадку в книжці Фірера Адольфа Гітлера, а саме, що — „займатися справами нежиттєздатних народів є звичайною втратою часу...“

Як зліквідувати цю аномалію. Просто й рішучо: вчителів і вчительок з усіх бюрократій вислати до їх власного вкратку праці, як це вже зроблено в одній районі. Шеф уряду, не призначений у своїм ріднім краю до таких дивних звичаїв, одним почерком пера розглядав справу, відіславши всіх учителів і учительок до школи...

Побажати б, щоб це сталося всюди. (дг)

ФІНИ ПРО НОВИЙ ПОРЯДОК НА СХОДІ

Німецький лад і порядок на Сході. В зв'язку з іменуванням Альфреда Розенберга міністром східних земель, фінська преса пише, що належить сподіватись уведення нового порядку й ладу такого, який вже німці увели на Заході.

ВІЗДА БОЛГАРСЬКОГО ГЕНЕРАЛА НА СХІДНІЙ ФРОНТ

Шеф болгарського штабу генерал Лукаш приїхав до Букрешту і поїде на східній фронт з групою офіцерів. Перед виїздом генерал був на авдієнції у короля Борса.

СЛОВАКИ НА СХІД ВІД РОСТОВА

Згідно зі словацьким комунікатом, словацькі операційні частини знаходяться тепер 7.0 км. на схід від Дніпра і завзято відпирають атаки ворога на схід від Ростова на Дону.

ФІНИ В НАСТУПІ

З Гельсінк відходять відомості, що фінська артилерія на фронті біля Ганко знищила кілька панцирних гнізд та розбила 9 танків. В середній частині фінського заливку знищено 2 ворожі кораблі.

Успіхи на середньому відтинку східного фронту

Бойові операції на середньому відтинку фронту вчора проходили успішно. Німецькі війська весь час пресують ворожу ладі й успішно займають побудовані советськими відкинуто. Після прориву через сильно укріплені ворожі позиції німецькі

частини просунулись далі вперед і зайняли 14 м. сферостей за лінією большевицького опору.

Німецька авіація мала великі успіхи на всіх частинах східного фронту, проти Великобританії і в Північній Африці.

НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

Історична демонстрація Європи

Кульмінаційна точка в нарадах антикомінтерну. Представники держав пакту у Фірера

Вчора 27. XI. — наради антикомінтерну в Берліні досгли сього вершка. Представники держав об'єднаних в пакті були на прийнятті у Фірера в приватності Райхсміністер Закордонних Справ Німеччини Йозахіма фон Рібена. Пропа.

Спеціальну увагу звертає на себе заява румунського міністра Михайла Антонеску, в якій підкреслено руйнівну роботу комінтерну по цілому світі, а зокрема в Європі, яка була наражена ввесь час на страш-

ну небезпеку культурної загрози. Тільки завдяки Адольфові Гітлерові удалося цю небезпеку раз назавжди знищити.

В надісланій заяві китайського міністра закордонних справ говориться про великі впливи комуністичної партії в Китаї, де комуністи старались політично опанувати край. В зв'язку з небезпечною червоною інвазією, на яку Китай був наражений, уряд Китаю відлучається до антикомінтернівського пакту.

ТУРЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ПРО СХІДНІЙ ФРОНТ

Спротив більшовиків уже неможливий

Турецька преса містить заваги генерла Еркельса про положення на східньому фронті: похід німців на сході має великий успіх. Протипір більшовиків не може бути мови. Тяжко подумати, щоб четверта частина рзбитої советської армії могла спинити німецький наступ.

ЛОНДОН ПРО СТАНОВИЩЕ МОСКВИ

Лондонський кореспондент штокгольмської газети „Датенс Нюгетер“ повідомляє, що в Лондоні узажають становище Москви дуже критично. Доказом цього є хочбы те, що в газетах найперше мститься звідомлення з московського фронту, а потім з африканського, хоча там триває тепер англійська офензива.

ФАХОВІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ШКОЛИ

(ти) — Німецька влада звертає велику увагу на фаховий вишкіл молоді, бо він має приготувати відповідну кількість ремісників, хліборобів, кравців та урядовців. У Галичині існуватимуть фахові школи з українською та польською мовою навчання. Будуть такі школи: 1) обов'язкові професійні школи для терміновиків і практикантів, 2) підготовчі професійні школи, що мають приготувати до звання молоді, яка покинчала народну школу, та 3) професійні фахові школи, що дають старшій молоді основну спеціальну освіту після скінчення професійної практики.

Об'язкова професійна школа є 3-річна. Вона призначена для молоді, що працює у фабриках, кооперативах, бюрох і хліборобських господарствах.

У більших містах є окремі обов'язкові школи для подорожних професій, у менших містах учаться спільно всі, що працюють професійно. Підготовчі професійні школи (беруффоршула) є 2-3-річні, при чому третій клас, т. зв. спеціальний (ауфбавкласен) діляться по спеціальності. Закінчилися до них може молоді, що закінчили 14 років життя в нову народну школу.

До цих шкіл належать: а) ремісничі

школи для хлопців (слюсарі, механіки, столярі і т. п.), б) ремісничі школи для дівчат (кравчині, швачки, домашні господарки), в) хліборобські школи, г) городничі, молочарські і т. п.

Фахові професійні школи (беруффоршула) є 1-й 2-річні. Вони призначені для молоді, що покинчила 18-тий рік життя і 8 класе большевицької середньої школи, або повну польську гімназію. З засади вимагається однорічної професійної практики. З огляду на те, що ці школи мають на меті далеколучу спеціалізацію, маємо їх у багатьох родах і відмінках: в руч одорічної фахової торговельної школи з надзвичайними класами для забезпечення, заведення підприємств-ми, адміністрації і т. д., також технічні фахові школи для металевого й будівельного промислу, електротехніки, музичні, школи місцевого промислу, хліборобські школи для чоловіків і жінок.

Це багатство родів шкіл дозволяє молоді вибрати собі таку школу, яка найбільше відповідає її здібностям і амбіціям. Школи вносять її здолути фахові приготування до професійної праці, що має на увазі господарську відбудову краю. (ма).

„руїну“. Деяким так дуже вбилася в пам'ять мапа радянської України, що поза нею не уявляють собі ширшої України. Один професор ніяк не хотів вірити, що від Харкова ближче до Перемішля, ніж до східньої границі України. Багато інтелігентів далося зловити на вудку утопійної „квітучої“ України і до зшудження повторять про легендарні багатства України, ще й статистику за вуха на поміч тягнуть. Поголовна вужда населення їх нічого не обходить. Під цим оглядом наші селяни далеко практичніші: про заможність ніхто з них не говорить.

Припинилися вже — на щастя — балачки про непорозуміння серед нашого проводу і зникли партійні різниці, починає брати верх над демагогією — здоровий політичний розум народу та відчуття дійсності.

Але сама дійсність уже не вистачає. Люди всякими способами хотіли би відхилити заслону будучности:

„Цікаво, як і коли скінчиться та війна.“

А мало хто подумав про це, що може скінчитися зовсім нецікаво, так, як попередня, або може скінчитись оружна війна, а далі буде тривати економічна, міжнародна, чи така правдива, але на інших континентах...

Європа вже бачила страшніші та довші війни, вони теж часто визначають етапи розвитку людства, вони з цілою історією найцікавіші. Нема в цій нічого дивного, бо ж усе наше життя, це безперервна війна, ба й самі відвічні закони природи просто накидають людству — війну.

Війна навпевно скінчиться добре. Коли ціла Європа солідарно згуртується біля держав осі Берлін—Рим, коли солідарно виступить проти жидівської фінансиєри та безприкладної гегемонії англо-саксонського капіталу.

Наш нарід також усіма силами мусить допомогти до збройної перемоги національно-суспільних держав, мусить причинитися до владіння воєнних шкід і втрат, мусить активно працювати при будові Нової Європи.

ТАРАС ФРАНКО.

Хто частіше зустрічається з нашими людьми села, чи міста, знає, як дуже вони цікавляться біжучими, актуальними справами. І це лямце є з кожного погляду корисне.

Атрофія політичної думки, занепад цікавлення до державних справ, що так дуже впадало в очі за большевицьких часів у східних українців — усе це народоні пічого доброго не ворожить.

Чим же найбільше цікавляться наші селяни? Головну увагу займають їм господарські, економічні справи: контингент доставки харчів для держави, озніні засіви, відшкодування за шкоди, спричинені повинню, справа бурних колективних господарств і бурних веродронів, даліше: як і коли будуть оплати... Міщани цікавляться приділом харчів, платнями, очищенням міста від жидів, вільними посадами. Одних і других цікавлять воєнні операції, як далеко просуналися німецькі та совєтні війська вглиб колишньої радянської території.

З самих запитів видно не раз, що багато наших людей ні радя не слухають, ні газети правильно не читають, живуть сплетнями, слухають оповідань принагідних подорожніх, вірають на слово полоненим-поворотцям, яких описи дуже часто невірні, суб'єктивно забарвлені, переборщені.

Треба собі усвідомити, що в край працює потайна ворожа пропаганда, що поширює неворисні вістки, щоб наших людей дезорієнтувати, пригнобити, знецінити праці, або залікати.

І коли наші інтелігенти, о своїй освіті повинні би вказувати браки і в географії і в політичній історії, що Україна нестись їм, найтажачі в своїй історії мають про книжки міжусовке ліхоліття, козацьку

і Ви вже

„Просвіти“?

ПОЕМА ШЕВЧЕНКА „КАВКАЗ“

До XVIII ст. жив увесь Кавказ самостійним життям, підпадаючи врядогоди під владу Персії або Туреччини. В XIX ст. почала царська Росія завоювати цю незвичайно багату країну, а найбільше керівивилась у кавказьких війнах кубанські українці, бо звичайно вони мусіли боротися за свободулюбивих гірськими народами й племенами Кавказу. В 1801 р. підгорнула Росія владу Гюрай під своє кормигу та в цим стали москвали смальною окупантською ногою також на Закавказзі. Завданням наступних десятиліть (1802—64) було закріпити це посідання й поширити. Західню частину Закавказзя та Вірменію завоювала Росія від Туреччини, східню частину загарбала й анексувала від Персії, а гірські народи Кавказу шойно після довгого й запеклого опору піддалися в ленавнене їм російське ярмо. Ціла низка народів Чечні й Дагестану, об'єдналившись під диктатурою черкеського, чи то пак чеченського героя Магомета Шаміля (живо у 1797—1871 р. р., у цьому три роки 1868—1870 у Києві, помер у Медіні в Арабії), проголосила свату війну Кавказу проти Росії й села і зав'язало. При тому з обидвох сторін пролилася дуже багато неповинної людської крові для вдоволення забаганці

пенаситних російських царів („щоб пельку залити неситому“). Найбільше причинився до „замирення“ кавказьких народців генерал Олексій Ермолов у 1815—1827 р. р. У 1834 р. геніальний Шаміль об'єднав у триєдну цілість гірські народи й племена Дагестану (чеченці, лезгінці, кумики й т. д.), що досі жили у взаємному з собою розбраті, получив у своїх руках світську владу в Духовнонь та був проголошений за імана цегого голову всіх кавказьких нехонівців, для довершення спільної мети. Через розбурдження релігійного запалу завів Шаміль між кавказцями одностайну організацію й утворив під теократичної влади та держави на демократичних основах. Зокрема створив він і до боротьби зовсімним ворогом загрів війсьсько, яке головно від 1839 р. уславилось організацією й хоробрістю. Востаннє розгорілася війна в 1843 р. за царя Миколи I. З вибухом кримської або т. зв. східньої війни в 1853—1856 р. р. зайняв Шаміль закавказько-грузинську державку Кахетію з м. Тифлісом. Увесь російський наїзд скінчився все ж таки приборканням завзятих герховинців і цілковитим загарбанням-підбоєм їх країни, але аж у 1859 р. А саме побитий під с. Ізмаїлом, мусів Шаміль

здаті твердиню Ведин і схоронитися до гірської твердині Гуніб у Дагестані. Тим часом російський фельдмаршал ки. Олександр Барятинський, що вже в 1850—1852 р. р. боровсь успішно проти Шаміля, покоров у трьох воєнних походах кавказькі народці та до решти й цілковито підвів горді гори вільного досі Кавказу. Для 6 вересня 1859 р. взяв він (кн. Б.) приступом гірське замчище Гуніб, останній захисток славного кавказького героя Шаміля. В наступних роках, до 1865р., народи західнього Кавказу, внаслідок утрати самостійности, нимадарували мисово (звини 1/2 міл. голів) до Туреччини, в приблизному числі: 250 т. черкесів, 160 т. кабардинців, 60 т. абхазів та інших.

Ось такий край Кавказ і така його історія.

Під вражінням цієї боротьби кавказців за волю і трагічної смерті привателі гр. Янова де-Бальмена*) в боротьбі „не за Україну, а за її ката“ — написав Шевченко цю свою, Другу по-

*) Яні де-Бальмен — приятель Шевченка, дідичі граф, українець французького походження, народився в 1813 р. вчався в іміна й в Ніжні, служив потім офіцером у війську на Кавказі, в 1843 р. заприятелював з ним та цілою його оємною Шевченко в його маєтку в Україні (брат його Сергій де-Бальмен, жонатий в селянкою, був художник та ілюстрував Шевченкових „Гайдамаки“ і „Гамлет“) помер у 1845 р. на Кавказі в бою з черкесами.

до ваги після „Сну“ (У всякого свого дола...), наскрізь політичну поему.

Зачикавлення долею кавказців позначилось у Шевченка відтоді, як заприятелював він у Петербурзі з отаманом чорноморських козаків Яковом Кухаренком, що служив теж на Кавказі та був обізнаний із життям того краю.

Написав Шевченко цей твір під час Другого свого вітуду в Петербурзі на Україну, коли як художник і співробітник київської „Комісії для розбору стародавніх актів“ розіжджав їй II доручення по Україні та змальовував пам'ятки старовини, маючи 31 років життя.

Можливо, що коло 1854 р. передавав Шевченко свій „Кавказ“ польському поетові Адамові Міцкевичеві в Париж через знайомого з заслання уральського козака Мик. І. Свлича, який тим часом „показав себе не дуже точакратним щодо приятельських дорученнів“.

Оця національно-революційна поема зближена ідейно до „Сну“, тому, що коли востанє царя-самодержця в „Сні“ змальована такою, яка була в минулому, то тут вона виведена в своїй сучасності, показує несвітність царя у гарбанні й завоюванні чимраз то нових чужих привордонних земель та в жорстокому режимі вощання, де підбитим народам не тільки було об'язуватись за своїми правами.

З ПРЕСИ

Нова Сербія

Про теперішню становище Сербії ні-
тити статтю „Демблер Цайтунг“ із
дня 12. листопада, яку подано в ви-
датках:

„Оце від кількох тижнів існує в Сер-
бії автономний уряд. Через нього ця
країна має можливість повсім свобідно
розбудувати власне національне та
державне життя“.

„Німеччина дала наглядний доказ
своїх ідеологічних на новий лад
в Європі. Бо це не є тільки безпри-
кладна великодушність побідника, яка
без жадного встерження та без яких-
небудь гамурних обмежень дозволила
й відкинула створення цього авто-
номного уряду в Сербії. Німеччина аж
нік не хоче Версалу й вона є досить
сильна, щоб своєю вторгнненою про-
тивничою знати в рух кайдани“.

„До того німецька військова управа
в Білгороді намагалась уже перед тиж-
дні адміністративний контроль краю
в місцеві руки. Незабаром таки після
окупації краю встановила вона так
званіх міністерських комісарів, яких
наділено далекосягалими уповноважен-
нями“.

Сербський прем'єр Недіч разом із
своїм урядом мав трудно завдання впо-
рядкувати відносини всередині краю
та вплинути на сербський в'їзд, узго-
вувши йому його власний національний
інтерес та зобов'язавши, що в цього ви-
пливають. До цієї трудної місії почув-
дав себе компетентним передовсім Недіч,
що тишився доіром і свого народу і
Німецької Влади. Він був міністром
у коаліції Црнговіча, налігав на при-
ступлення Югославії до вступу трьох
та був великим грабильником волатни-
оці. Німеччина все зробила, щоб скри-
пити доіра сербів до Недіча.

„Новий сербський уряд одержав не-
 тільки автономію, йому признано навіть
 право утворити власну армію. Нова
 Сербія, якої державні форми та границі
 ще вкриті не окреслені, має також те-
 пер право на власні національні ембле-
 ми, а між іншим дозволяється політи-
 чної та психологічної стороні
 цієї справи. Ще на щось дістан згоду
 уряд Недіча: йому дозволено вистави-
 ти власний дономіційний корпус добро-

вольців, що будуть боротися проти
 комуністичних банд. Цей бій тяжкий,
 не треба лиш признати, і він винагає
 багатьох жертв. Хто слідує за серб-
 ськими часописами, той може виробити
 собі приблизний образ про розміри
 й запяття, в яких він ведеться. Тут
 воно повсім так, як на далеких просто-
 рах Советського Союзу — а саме тяж-
 кий і вомечний бій проти свирілости
 меншеартних людей, яких безпиль-
 ство можна одівити хіба тільки есто-
 зогічно. Знайд, що комуїзм уже перед
 роками знайшов грунт, піддержуваний
 жидами й масовими та що таке суспіль-
 не збочення має своє психологічне
 виправдання в досить далекому мину-
 лому — промовляють до переконання
 тільки наоловину“.

Комуїстичне наставлення деяких шарів
 сербської суспільности знаходять
 піддержку в англійській радіській про-
 паганді.

„Як успіх цієї боротьби уряду Неді-
 ча за долю й майбутність Сербії, тре-
 ба з радістю вважати це, що до добро-
 вольчого помічного корпусу проти ко-
 муністичних банд вголосилося багато
 академічної молоді, що йому теж по-
 дає селянство добровільно велику поміч
 і що тепер також відповідальні заступни-
 ки ортодоксальної церкви запевнили
 прем'єра про свою допомогу. При все
 ще досить сильному впливі духовен-
 ства на населення не можна недоціню-
 вати цього запевнення, хоча слід за-
 ждати, аж слова будуть замінюватись
 ділом“.

3 німецького
культурного життя

Введення латинського письма
до німецьких шкіл.

Німецький міністер виховання (Reich-
 erziehungminister) видав розпорядок,
 яким у всіх школах на місце Готичко-
 го письма, званого „фрактур“, вводять
 латинське письмо, зване „антїкв“. Так
 отже антїкв має заступити вичинуву
 столітніми фрактурю також у щоденно-
 му житті. Деякі часописи також уже
 закинули фрактурю та почали вживати
 антїкв. Обидва писма разом, антїкв
 й фрактур, — пише „Демблер Цай-
 тунг“ — є мінцевими точками розвою
 західного книжкового писма, й не
 можна протиставити, як це роблять ро-
 роки, одного писма другому, як напри-

вами розкриває грабильницькі цілі і ме-
 тоди політики Росії та всю цинічну
 обладу голоменних для призору цар-
 ською владою етичних та ідейних га-
 сел будити з метою ширити освіту й
 християнство, а вкриті в третій части-
 ні маско адрострофу поста до полагало
 на Кавказі виступи, щоб його дух
 лігав над повеленою Україною, бу-
 дав думи про її визволення та щоб
 викликавав у степ на герць за волю.

Ідея поеми: горлий українець гови-
 нем готовиться пролити кров за Украї-
 ну, щоб визволити її від ката, який
 оддає є російській цар і Росія. По-
 літика Росії завжди матиме цілю й
 на повсякчасне поволоження, коли ко-
 на воше такі змішени Українці, тому
 злука в Москвінцях мусить бути ро-
 вірвана. Боротьба за волю України по-
 винна бути кетов, до якої має змагати
 сучасне покоління.

Шевченко вступив у цій поемі —
 за словами Омелана Ціска — „яко
 не тільки як ворог Москвінцям, але
 сядочай проповідник гривалої розпра-
 ви України в її ворогам в майбут-
 нюку“.

„Кавказ“, де — на думку впад. Дм.
 Погала — „може найкраще свідомство
 могутнього, всеосячного, широдід-
 ського почуття кожного поста...“

Богдан Левицький сказав про цю поему:
 „Оцей тип — один із найбільш по-
 думаних в історії світових літератур“.

клад специфічно романського (антїкв),
 чи специфічно німецького (фрактур),
 бо таке протиставлення не досяє і то-
 рично оправдана. Обидва писма є спіль-
 ним добрим історію та культурі провід-
 нях європейських народів. Але коли
 у фрактурі відбалися форми та св-
 тліла середовища, то антїкв сприяв
 новод к-льми й к-льовими ті андланні,
 яких домагались нині від писма. Тому
 безсумнівно антїкв, завдяки своїй
 вправності та повсильному значенню, буде
 краще слугувати тим завданням також
 і в пресі, аніж фрактур.

Так німі, сквати б, одним почерком
 пера переміняли писмо. В нас було
 інакше. За чотирі букви зводили в нас
 тяжку боротьбу майже 160 років. Діла-

ся гартів кров „Фонетика“ та „Етимо-
 логія“. І тільки коли також у російській
 азбучі вилучено непотребні букви (це
 сталося по всемірній вільні, вانی „ети-
 мологи“, прикладники „твердого“ гра-
 вонку, збентешались і не знали, що це
 тепер робити.

„Українка Одисей“

Німецький тижневик „Стірмер“ (Stir-
 mer) розпочав друкувати з усевіт-
 ний виді під заголовком „Українська
 Одисей“ („Ukrainische Odyssee“) пера д-ра
 Адольфа Вінда. Роман, який опубліку-
 ваний з аннотуваннями спеціальними
 до тексту роману. Героєм роману ні-
 мецький воєн, що воював в бою і по-
 ребував в Україні. (М.)

Осип Роман Сорохтей

артист-маляр,

Січковий Стрільць У. Г. А., довголітній професор
української гімназії,

ненадібно помер у Станиславові в 51-шому році життя.

Похорон відбудеться в суботу 29 листопада 1941 р. о год.
3:30 по полудні з Дому Союзу Плястиків, пл. Гост-Весель 4,
на місце вічного спочинку.

Холодного листопадового ранку
ненадібно помер у Станиславові
Осип Сорохтей, визначний мистець,
довголітній учитель української гім-
назії, щирий товариш серед маляр-
ського та вчительського світу, прав-
дивий приятель української шкіль-
ної молоді. З Осипом Сорохтеєм
відходить від нас людина непере-
симої, небуденної міри, що своїм
талантом маляря та карикатуриста,
як і характерним собі підходом до
життя та поглядами на світ, пере-
ростала своє буденне оточення.

Нечисленні друзі Покійника зна-
ють із його скупих оповідань, яке
важке життя пройшов він, син бід-
ної сім'ї. Своєю середню та вищу
малярську освіту завдячував Покі-
йник виключно собі самому та своїй
твердій, видержливій владі. В роки
своїх малярських студій у Академії
Мистецтв у Кракові цілими місяця-
ми приходилось Покійникові голо-
дувати, зки добився диплому по-
кінчення Академії. Одержавши вчи-
тельську посаду, матеріальне поло-
ження Покійника покращало, та рі-
вноразом вчителська посада не до-
звляла розвинути йому всіх твор-
чих задумів. З початком світової
війни Покійник, як один із перших,
вступив у ряди Українських Січових
Стрільців. Із цього часу датуються
перші дотепні, повні дискретної
іронії, карикатури типів У.С. С-ів.

З літ своєї молодости, літ тво-
рих і важких, вінніс Покійник усе
ж таки багато гумору, часом за-
правленого гострим сарказмом, але

звичайно погідного та веселого. Се-
ред товаришів учительської праці
не завжди знаходив зрозуміння для
себе як для маляря, тоді, коли
в своїй життєвій праці не вмів по-
годити своєї мистецької діяльності
з обов'язками вчителя. Бувало це
тоді, коли творча робота мистця —
маляря організувала всі його думки,
коли — ізольовуючи себе від оточен-
ня — творив найцінніші свої по-
лотна, часто зовсім незрозумілі
своєю композицією та виконанням
для оточення.

Недуже скромний в оцінці
свого таланту й своїх творів, як
сам казав — уявиш ціле життя, змів
також реально оцінювати своє ста-
новище в малярському світі. Знав
добре та признавав, що не гиконав
уловні того, що мог створити своїм
талантом. В інших умовинах, не
в умовинах сірої української провін-
ціональної дійсности, міг був Покі-
йник досягти рівня європейської сла-
ви, передусім як карикатурист. Та
те, що створив, певно дідеться
справедливою, може справедливою,
ніж за життя, фаховою оцінкою. В ді-
лянку української властичної куль-
тури вінніс Осип Сорохтей своїм та-
лантом багато й займе в ній належ-
не собі місце.

Цих кілька щирих слів про життя
й творчу роботу визначного мисти я,
широкого друга та ідейного громадя-
нина нехай будуть від гуртка дру-
зів — грудкою на його свіжу моги-
лу!

(М. Г.)

Нові організаційні форми
громадського життя

(тв) — Наше громадянське життя в лі-
стрикці Галичина під організаційним
оглядом уводиться до організації
в Райху. Воно ґрунтується на автори-
тарному устрою. Давніше був у нас
демократичний лад і про все рішала
більшість. Через те замість роботи ча-
сто була сварка. Демократичний лад
яко багато недостат так, що в Німеч-
чині його новім закінчено а заступлено
ладом авторитарним. замість вибору
прийшло назначення згорі. Назначує-
ся людей найбільш відповідних до ви-
конання припоручених їм завдань. Назна-
чений сам, силою своєю уряду рішає
про всі справи. До помочи має він
других людей, але вони можуть мати
лише поради годі. Про нову, кращу
організацію громадського життя на-
стало й до нас о життя „тепер на-
стало журтування й лосередження
нашого життя, на місце його воле-
розділення й роздорощення.“

За радю німецької влади новетар
у Львові Українській Красній Комітет.
організація усталева, яка має кору-
вати всіма діями життя нашого ро-

роду в дирекції Галичина. Завдяки ньо-
му ціле життя буде втілювати планом-
Красній Комітет має окремі відділи —
як організаційний, фінансовий, шкіль-
ний, молоді, суспільної освіти. Вони керу-
ють окремими діями життя
нашого народу, добувають про його розвиток.
Красній Комітет є у постійному зв'язку
з німецькою владою на наших землях.
Головою Комітету є др. Кость Паньків-
ський.

По округах ліку Українські Окруж-
ні Комітети, які мають те саме завдан-
ня на своєму терені, яке має Красній
Комітет на терені цілого вістріку Га-
личина. Окружні Комітети мають в своїй
квітці — референтурні відділення
в помічних містах політичній комітет,
а на місцях делегатури по містах.
Крім цього по селях тижнів ор-
ганізаційними органами є мужі доіри.

Поширюйте

наш часопис!

Обидві поеми, „Сон“ і „Кавказ“, по-
будовані на одній політичній іде-
ологічній основі та вказують себе
доповняють, але ж коли в „Сні“ Шев-
ченко, стоїть на національному україн-
ському ґрунті, то в останньому змістом
і формою „Кавказ“ він охоплює ще
ширші, загальнолюдські обрії.

В „Сні“ та „Кавказ“ — за словами
Вол. Дорошенка — розкрив Шевченко,
як шіро перед ним і після нього, ме-
ханизм імперії й дав геніальну аналізу
несколької російського імперіалізму
(„там тільки свала оті коле: чого во-
на стоїть у вас, де нами дана“).

Поема „Кавказ“, де — завальний і
невдачно сіданий протест: проти
страшної російської політичної дійсно-
сти за часів царя Миколи І., проти
грабильницької політики російських де-
спотів у відношенні до незалежних од
Росії народів, проти наславування пра-
ди й гонання вої.

Мабуть не треба патакати, що Шев-
ченко в долі Кавказу бачив долю рідної
України, яка також — брутальним аж
до широкости насильством і диким,
паралельним вповоложенням, потоптаням
права на волю — дісталася від армо
незалежних російських царів.

Уклад поеми: три частини, в яких
перша містить у собі віру поста в ві-
рному перекопу пради та волі над ка-
таци народів, або... „не скає душі ви-
вої“, друга частина вказує на уста
офіціальних представників Росії сла-

